

Załącznik
do uchwały Nr 220/2019
Zarządu Powiatu w Policach
z dnia 21 listopada 2019 r.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE POLICKIM

NA LATA 2019 – 2021

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
Pieczą zastępczą w Powiecie Polickim	3
Cele i zadania powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej	5
Sposób monitorowania programu	9

Wprowadzenie

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zobowiązuje powiat do opracowania i realizacji 3-letniego programu rozwoju pieczy zastępczej. Działania podejmowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach, we współpracy z gminami i instytucjami znajdującymi się na terenie Powiatu Polickiego, przyczyniają się sukcesywnie do wprowadzania niezbędnych zmian w celu dostosowania zasobów w obszarze pieczy zastępczej do realnych potrzeb w tym zakresie.

Pieczka zastępcza w Powiecie Polickim

Na terenie Powiatu Polickiego zapewnia się opiekę dla dzieci pozbawionych opieki rodziców biologicznych, w pieczy zastępczej rodzinnej lub instytucjonalnej. W Powiecie Polickim funkcjonują dwie placówki opiekuńczo-wychowawcze, w Policach i Tanowie, w których umieszcza się dzieci powyżej 10 roku życia. Dzieci młodsze są kierowane do pogotowia rodzinnego, które funkcjonuje w Gminie Dobra, Rodzinnego Domu Dziecka zlokalizowanego w Gminie Police lub umieszczane w rodzinach zastępczych na terenie całego Powiatu, w zależności od aktualnych warunków i możliwości funkcjonujących na terenie Powiatu Polickiego rodzin zastępczych.

Oceny potrzeb w zakresie rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Polickim dokonano na podstawie analizy istniejącej sytuacji, a także możliwości instytucjonalnej oraz rodzinnej pieczy zastępczej. Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu jest zmienna, podobnie jak liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela nr 1. Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie Powiatu Polickiego i umieszczonych w nich dzieci, według stanów na koniec każdego roku

rodziny zastępcze:	2015		2016		2017		2018	
	rodziny	dzieci	rodziny	dzieci	rodziny	dzieci	rodziny	dzieci
spokrewnione	71	83	77	92	80	95	86	101
niezawodowe	45	62	43	51	45	55	39	50
zawodowe	7	28	8	32	8	34	8	35
razem:	123	173	128	175	133	184	133	186

Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na przestrzeni lat 2015 – 2018 wzrastała w każdym roku. Nie był to wzrost znaczny, lecz zauważalny. Najwięcej dzieci napływa do rodzin zastępczych spokrewnionych, gdzie opiekę nad dzieckiem sprawują dziadkowie lub rodzeństwo. Liczba rodzin zastępczych niezawodowych pozostaje mniej więcej na tym samym poziomie, z mniejszą liczbą wychowanków. Po ukończeniu 18 roku życia wychowankowie z rodzin niezawodowych zazwyczaj usamodzielniają się i zakładają własne gospodarstwo domowe.

Tabela nr 2. Dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu Polickiego według stanów na koniec każdego roku

Placówka opiekuńczo- wychowawcza:	2015		2016		2017		2018	
	miejsca	dzieci	miejsca	dzieci	miejsca	dzieci	miejsca	dzieci
w Policach	30	30	30	28	30	24	30	23
w Tanowo	30	34	30	33	30	30	30	28
razem:	60	64	60	61	60	54	60	51

Od 2015 roku obie placówki znajdujące się na terenie Powiatu Polickiego pełnią funkcję placówek socjalizacyjno–interwencyjnych, co daje możliwość umieszczania w nich dzieci nie tylko w trybie interwencyjnym, w sytuacjach nagłych ale także dzieci, co do których sąd wydał postanowienie o umieszczeniu w pieczy zastępczej.

Tabela nr 3. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z podziałem na gminy

Gminy na terenie Powiatu Polickiego:	2015		2016		2017		2018	
	rodziny zastępcze	placówki	rodziny zastępcze	placówki	rodziny zastępcze	placówki	rodziny zastępcze	placówki
Gmina Police	116	30	110	28	93	16	109	22
Gmina Dobra	4	4	15	1	22	2	21	2
Gmina Kołbaskowo	16	1	19	6	26	8	23	9
Gmina Nowe Warpno	0	1	0	1	1	1	1	1
razem:	136	36	144	36	142	27	154	34
inny powiat	37	28	31	25	33	27	32	17
razem:	173	64	175	61	175	54	186	51

Liczba dzieci w placówkach, w latach 2015 – 2018 uległa zmniejszeniu na przestrzeni analizowanego okresu.

Dzieci pochodzące spoza Powiatu Polickiego, umieszczone są w placówkach w Powiecie Polickim na podstawie porozumień z innymi powiatami. Na umieszczenia dzieci na podstawie porozumień mają wpływ różne czynniki. Jednym z nich jest migrowanie rodzin oraz umieszczenie dziecka w miejscu zamieszkania rodziny małoletniego. Drugim czynnikiem jest niedobór lub brak miejsc w placówkach w innych powiatach. Niektóre z powiatów nie mają na swoim terenie żadnej placówki, więc ich potrzeby w tym zakresie nie mogą być zaspokojone. Powiaty te wnioskuje o zapewnienie opieki dla dzieci z ich terenu poza miejscem ich zamieszkania. Dla dzieci pochodzących z Powiatu Polickiego zabezpieczona jest odpowiednia liczba wolnych miejsc w stosunku do istniejących potrzeb.

Cele i zadania powiatowego programu rozwoju pieczy zastępczej

Głównym celem programu jest zapewnienie w Powiecie Polickim adekwatnej do potrzeb i wieku dziecka formy pieczy zastępczej. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

- 1) zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych w ramach przewidzianego limitu;
- 2) objęcie wszystkich rodzin zastępczych wsparciem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej;
- 3) pozyskanie nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej;
- 4) zapewnienie rodzinom zastępczym specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych;
- 5) zwiększenie dostępu osób tworzących rodziny zastępcze do poradnictwa specjalistycznego;
- 6) podnoszenie kwalifikacji pracowników realizujących zadania z zakresu pieczy zastępczej;
- 7) współpraca między instytucjami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny;
- 8) przeprowadzenie restrukturyzacji placówek opiekuńczo – wychowawczych.

Ad 1. Zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych w ramach przewidzianego limitu

Na podstawie analizy liczby rodzin niezawodowych, które mogłyby zostać przekształcone w rodziny zastępcze zawodowe, ustala się w Powiecie Polickim, na lata 2019-2021, następujące limity rodzin zastępczych zawodowych:

- 1) 2019 r. – 3 rodziny;

- 2) 2020 r. – 3 rodziny oraz 1 Rodzinny Dom Dziecka;
- 3) 2021 r. – 3 rodziny.

Ad 2. Wsparcie rodzin zastępczych oraz usamodzielnianych wychowanków przez koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej

Koordynatorów rodzinnej pieczy zatrudnia Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. W 2018 r. zatrudnionych zostało 3 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodziny zastępcze napotykają na szereg trudności, które należy przezwyciężyć, aby mogły one w sposób niezakłócony wykonywać zadania związane z opieką i wychowaniem dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Wychowankowie pieczy zastępczej wymagają także wsparcia oraz pomocy w procesie usamodzielnienia. Dlatego objęcie wszystkich rodzin zastępczych oraz usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej wsparciem koordynatora jest niezbędną formą współpracy z rodzinami zastępczymi. Wsparcie to polega na stałym kontakcie telefonicznym, wizytach w miejscu zamieszkania rodziny zastępczej - raz w miesiącu. W razie potrzeby zgłaszanej przez rodzinę zastępczą lub małoletniego wizyty odbywają się częściej. Koordynatorzy zapewniają także rodzinom zastępczym oraz usamodzielniającym wychowankom pomoc specjalistyczną w tym: psychologiczną, reedukacyjną i rehabilitacyjną. Poza tym pomagają w:

- 1) nawiązaniu wzajemnego kontaktu (projekt „LOKOMOTYWA-cja” i szkolenia na terenie PCPR, piknik rodzinny dla rodzin zastępczych, bal karnawałowy);
- 2) współpracy z osobami i instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, w tym: pedagogami szkolnymi, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, policją, kuratorami społecznymi, kuratorami sądowymi, sądami rodzinnymi, środowiskowymi ogniskami wychowawczymi, korepetytorami, stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dzieci i młodzieży.

Ad 3. Pozyskanie nowych kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej

Kandydaci na rodziny zastępcze będą pozyskiwani poprzez:

- 1) promowanie rodzinnej pieczy zastępczej na stronie internetowej Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach;
- 2) prezentowanie dobrych praktyk związanych z rodzinną pieczą zastępczą – współpraca ze społecznością lokalną;

- 3) upowszechnianie wiedzy o rodzicielstwie zastępczym poprzez media – prasa, radio telewizję;
- 4) promowanie rodzicielstwa zastępczego – szkoły, kościoły, rady osiedlowe, sołtysi, stowarzyszenia i fundacje pozarządowe;
- 5) organizowanie festynu rodzinnego z okazji „Dnia Rodzicielstwa Zastępczego” oraz uczestnictwo w lokalnie organizowanych wydarzeniach.

Wszyscy kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, którzy zgłoszą się do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie będą poinformowani o:

- 1) formach rodzinnej pieczy zastępczej;
- 2) niezbędnych warunkach formalnych jakie należy spełnić;
- 3) konieczności ukończenia odpowiedniego szkolenia.

Ad 4. Zapewnienie rodzinom zastępczym specjalistycznych szkoleń mających na celu podniesienie ich kompetencji opiekuńczo-wychowawczych

Cel będzie osiągany poprzez:

- 1) udział rodzin zastępczych w cyklicznych szkoleniach realizowanych w Projekcie „LOKOMOTYWA-cja” od 1.03.2017 r. do 31.03.2020 r., oraz w Projekcie „Dorosłość, samodzielność, rodzina” zaplanowanym na okres od 1.10.2019 r. do 30.09.2022 r.;
- 2) zgłaszanie rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych na szkolenia podnoszące kwalifikacje – w razie potrzeb, co najmniej jeden raz w roku;
- 3) udział rodziców zastępczych w spotkaniach i konferencjach przeznaczonych dla opiekunów – w razie potrzeb;
- 4) organizację spotkań informacyjnych dla rodzin zastępczych w każdej z gmin Powiatu Polickiego – co najmniej jedno spotkanie w roku;
- 5) umożliwienie rodzinom zastępczym uczestniczenia w zajęciach edukacyjnych przeprowadzanych przez studentów pedagogiki, resocjalizacji i pracy socjalnej na corocznym Pikniku dla Rodzin Zastępczych – raz w roku.

Ad 5. Zwiększenie dostępu osób tworzących rodziny zastępcze do poradnictwa specjalistycznego

Cel ten będzie realizowany poprzez zwiększenie dostępu rodzin zastępczych do poradnictwa psychologicznego, psychiatrycznego, prawnego, socjalnego i rodzinnego. Dostępne formy poradnictwa specjalistycznego, z którego skorzystają rodziny zastępcze to:

- 1) wsparcie informacyjne realizowane poprzez: informowanie, udzielenie wskazówek praktycznych, wskazanie instytucji, placówek i grup pomocowych, zachęcanie do korzystania z innych form pomocy oraz kierowanie do odpowiednich instytucji;
- 2) specjalistyczne poradnictwo psychologiczne realizowane poprzez diagnozę, działania profilaktyczne, terapeutyczne, psycho-edukacyjne rodzin zastępczych oraz grupy wsparcia dla rodzin zastępczych;
- 3) specjalistyczne poradnictwo rodzinne obejmujące szeroko rozumiane problemy funkcjonowania rodziny zastępczej;
- 4) interwencja kryzysowa polegająca na udzielaniu natychmiastowej specjalistycznej pomocy psychologicznej, poradnictwo socjalne lub prawne, w celu zażegnania kryzysu;
- 5) poradnictwo socjalne realizowane poprzez udzielanie informacji w konkretnej, indywidualnej sprawie, pomoc w sporządzaniu pism urzędowych, poradnictwo pedagogiczne w trudnościach i problemach związanych z wychowaniem i opieką dzieci przebywających w rodzinach zastępczych;
- 6) wspieranie rodzin zastępczych przez wolontariuszy, którzy mogą świadczyć pomoc dziecku i rodzinie zastępczej w wielu obszarach

Ad 6. Podnoszenie kwalifikacji pracowników realizujących zadania z zakresu pieczy zastępczej

Pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Policach regularnie uczestniczą w szkoleniach, biorą udział w konferencjach, warsztatach, spotkaniach tematycznych. Planuje się aktywny udział wszystkich pracowników w różnorodnych formach kształcenia w latach 2019-2021, adekwatnie do bieżących potrzeb. Przewiduje się także organizowanie spotkań szkoleniowych i doradczych dla instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny: Ośrodek Pomocy Społecznej w Policach, Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrej, Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Warpnie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Rosówku. Powyższe spotkania szkoleniowe i doradcze będą organizowane adekwatnie do potrzeb, co najmniej 1 raz w roku.

Ad 7. Współpraca między instytucjami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny

Prowadzenie stałej, opartej na wypracowanych procedurach, współpracy pomiędzy służbami w zakresie realizacji ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny

i systemie pieczy zastępczej. Planuje się regularny udział pracowników w zespołach do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, uczestnictwo w rozprawach sądowych dotyczących ograniczenia lub pozbawienia władzy rodzicielskiej rodziców biologicznych, zapraszanie przedstawicieli szkół, ośrodków pomocy społecznej, ośrodków adopcyjnych i innych instytucji na posiedzenia zespołów do spraw okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej. Ponadto odbywać się będą, jak dotychczas, spotkania z kuratorami sądowymi, sędziami oraz pracownikami policji.

Ad 8. Przeprowadzenie restrukturyzacji placówek opiekuńczo – wychowawczych

Zgodnie z art. 95 ust 3 w związku z art. 230 ust 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2019r., poz. 1111) od 1 stycznia 2021 r. w placówkach nie może być więcej niż 14 wychowanków. Domy Dziecka w Policach oraz Tanowie zostały połączone z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Policach od dnia 1 kwietnia 2019. Obecnie w Powiecie Polickim ograniczono liczbę miejsc dostępnych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Placówka Domu Dziecka w Policach posiada miejsca dla 30 dzieci, Dom Dziecka w Tanowie posiada miejsca dla 20 dzieci. Niezbędne jest dalsze przeprowadzenie restrukturyzacji i dostosowanie tych placówek do zakładanych standardów, co będzie miało miejsce w kolejnych latach.

Sposób monitorowania programu

Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się okoliczności oraz bieżących potrzeb.

Monitorowanie realizacji programu odbywać się będzie na podstawie prowadzonej przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach corocznej analizy zebranych danych i informacji w przedmiotowym zakresie. Informacje na temat monitoringu programu będą przedkładane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Policach Zarządowi Powiatu w Policach oraz Radzie Powiatu w Policach w ramach corocznego sprawozdania z działalności.